

31 martie 2016

Dj8 nr. 128

AVIZ

la proiectul de lege privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXV-a de la adoptarea Declarației de Independență a Republicii Moldova

(nr.44 din 18.02.2016)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996, și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și expune următoarele.

I. Evaluarea generală a proiectului de lege:

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit notei informative, proiectul de lege este elaborat în scopul umanizării răspunderii penale și reintegrarea socio-economică a infracțiunilor întru evitarea unor eventuale situații de recidivă în legătură cu aniversarea a XXV-a de la adoptarea Declarației de Independență a Republicii Moldova. Totodată, se promovează ideea comutării pedepsei privative de libertate cu pedeapsa muncii neremunerate în folosul comunității – ca o formă adecvată de aplicare a pedepsei pentru săvârșirea unor infracțiuni ușoare, a celor mai puțin grave și grave, ca o alternativă a pedepsei privative de libertate pentru anumite categorii de deținuți.

3. Atenționăm că, potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, la proiectul de act legislativ se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate în cadrul elaborării, precum și rezultatele consultării publice a proiectului.

De asemenea, nota informativă la proiectul de lege nu corespunde exigențelor art.21 din Legea nr.780/2001, care prevede că, pentru evaluarea proiectului de act legislativ acesta se supune procedurii de consultare publică.

4. Proiectul nu este însoțit de fundamentare economico-financiară, deși implementarea unor prevederi ale acestuia va necesita cheltuieli financiare, inclusiv din surse bugetare. Prin urmare, potrivit art.20 lit.d) din Legea nr.780/2001 și art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, nota informativă trebuie să conțină informații privind fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură.

5. Considerăm că, este necesară opinia Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Procuraturii Generale și a experților în domeniu vizavi de proiectul de lege întru asigurarea unei bune reglementări din punct de vedere juridic și redacțional.

II. În vederea respectării procedurilor tehnicii legislative, la proiectul supus avizării menționăm următoarele:

1. În scop de rigoare redacțională, cu referire la clauza de adoptare a proiectului de lege, sugerăm ca aceasta să fie inclusă după preambul. (A se vedea art.26 alin.(2) din Legea nr.780/2001).

De asemenea, cuprinsul proiectului urmează a fi exclus, ca fiind de prisos, deoarece nu corespunde art.24 din Legea nr.780/2001.

2. **La Art.1 din proiect**, urmează ca titlul acestuia să se completeze cu cuvintele „și obiectivul legii”, deoarece în conținutul acestuia se face remarcă și la obiectivul acestuia.

3. La Art.2:

- **la alin.(1)**, noțiunea de „Amnistie” în sensul proiectului de lege, va avea o reglementare dublă, deoarece aceasta deja se regăsește în art.107 al Codului penal.

- **la alin.(4)**, cu referire la noțiunea „munca neremunerată în folosul comunității”, considerăm că este inutilă, deoarece art.67 din Codul penal stabilește clar reglementarea acesteia.

Prin urmare, va fi încălcat principiul echilibrului între reglementările concurente prevăzute în art.4 alin.(3) lit.a) din Legea nr.780/2001. Astfel, sugerăm autorului, excluderea acestor prevederi din textul propus de proiect, pentru a nu crea un confuz și a evita suprapunerea de norme în actul adoptat.

De asemenea, recomandăm ca cuvintele „prezentată în Anexa nr.2 la Hotărârea Guvernului nr.1643 din 31 decembrie 2003”, să se substituie cu cuvintele „stabilită de Guvern”. (Obiecție valabilă și pentru prevederile art.11 din proiectul de lege).

4. **La Art.3 alin.(2), alin.(3)**, după cuvintele „cu condiția respectării prevederilor art.9”, și respectiv **alin.(4)** după cuvintele „și care nu cade sub incidența articolului 5”, urmează a se indica trimiterea al cărei legi este atribuit articolul. (Obiecție valabilă și pentru art.4 alin.(2)).

5. La Art.4, atenționăm că, potrivit titlului articolului, la alineatele (1)-(5), sînt prevăzute persoanele beneficiare de comutarea pedepsei, însă la alineatele (6)-(9) autorul prevede reglementarea muncii neremunerate în folosul comunității. Atenționăm că, munca neremunerată în folosul comunității face parte din categoria pedepselor penale prevăzute în art.67 Cod penal al RM, și nu a beneficiarului de comutare a pedepsei.

De asemenea, atenționăm că, aceste norme contravin art.67 Cod penal al RM, deoarece potrivit alineatelor (2)-(5) din proiect este reglementat că, munca neremunerată în folosul comunității se stabilește pe **un termen de la 60 la 240 de ore** și este executată de la 2 la 4 ore pe zi, iar în cazul condamnatului care nu este antrenat în activități de bază sau de studii, la solicitarea sau la acordul acestuia – pînă la 8 ore pe zi, însă în proiectul de lege la alin.(7) autorul stabilește **un termen de la 60 la 3650 de ore...** În caz de eschivare cu rea-voință a condamnatului de la munca neremunerată în folosul comunității, ea se înlocuiește cu închisoare, calculîndu-se o zi de închisoare pentru 2 ore de muncă neremunerată în folosul comunității. În acest caz, **termenul închisorii poate fi mai mic de 6 luni**, însă în proiect nu este prevăzut termenul acestuia.

Atenționăm că, munca neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată persoanelor recunoscute ca invalizi de gradele I și II, militarilor prin contract, femeilor gravide, femeilor care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani, persoanelor care nu au atins vîrsta de 16 ani și persoanelor care au atins vîrsta de pensionare.

De asemenea, munca neremunerată în folosul comunității va fi prestată timp de cel mult **18 luni**, timp care se calculează de la data rămînerii definitive a hotărîrii judecătorești, însă în alin.(6) din proiect prevede prestarea acesteia timp de cel mult **84 luni**.

Militarii în termen și militarii cu termen redus condamnați la muncă neremunerată în folosul comunității execută această pedeapsă în unitatea militară.

Este de menționat că, Plenul Curții Supreme de Justiție în Hotărîrea nr.8 din 04.07.2005 „Despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației naționale și internaționale privind aplicarea pedepsei sub forma de muncă neremunerată în folosul comunității și executarea acestei pedepse ” indică că, munca neremunerată în folosul comunității de regula este pedeapsa de alternativă unei alte categorii de pedeapsă fie amenzii, fie arestului sau închisorii. Pct.4 din Hotărîrea a Plenului CSJ nr.8 din 04.07.2005 stipulează că, la stabilirea pedepsei inculpatului instanța trebuie să țină cont de prevederile art.75 alin.(2) Cod penal, conform cărora o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvîrșirea infracțiunii respective, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă din numărul celor menționate în sancțiunea articolului

respectiv, nu va asigura atingerea scopului pedepsei, iar la stabilirea pedepsei sub forma de munca neremunerată în folosul comunității instanța trebuie să țină cont de necesitățile individuale, posibilitățile, drepturile și responsabilităților sociale ale inculpatului, inclusiv și de recomandările serviciului de resocializare fapt menționat și în Regula 32 din Recomandarea nr.R 16 (92) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, adoptată la 19.10.1992 de către statele membre referitoare la Regulile Europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate. De asemenea, Regulile 31 și 35 din Recomandarea nr.R 16 (92) a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, evidențiază că, spre deosebire de pedepsele cu închisoare sau amenda, care pot fi aplicate coercitiv indiferent de voința infractorului, sancțiunile și măsurile comunitare necesită cooperarea acestuia pentru a-și atinge scopurile, de aceea munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea pedeapsă. Neconstatarea acceptului inculpatului la executarea unei asemenea pedepse a priori poate duce la stabilirea unei pedepse care nu va fi executată, deci va fi aplicată o pedeapsă care nu va influența asupra corectării și reeducării inculpatului, criteriu obligatoriu prevăzut de art.75 Cod penal pentru individualizarea pedepsei și o atare pedeapsă ulterior va fi înlocuită cu o altă pedeapsă mai gravă.

În acest sens, considerăm propunerile autorului neargumentate și inoportune de a mări cuantumul maxim al orelor de muncă în folosul comunității de la 240 de ore până la 3650 ore și mărirea termenului de prestare a muncii de la 18 luni până la 84 luni. Prin urmare, sugerăm autorului de act legislativ să revadă articolul menționat prin prisma art.67 (Munca neremunerată în folosul comunității) din Codul penal al RM, deoarece reglementările prevăzute de proiectul de lege diferă substanțial de normele generale prevăzute de art.67 din Codul penal.

6. La Art.5 la alin.(1):

- **lit.b)**, menționăm că, potrivit art.107 alin.(3) din Codul penal, amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii de infracțiuni prevăzute la art.166¹ alin.(2)–(4), precum și persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171–175¹, 201, 206, 208, 208¹ și 208², însă aceste articole se regăsesc în textul alineatului, care contravin reglementărilor existente. Prin urmare, sugerăm excluderea acestora pentru a nu crea un confuz și a evita suprapunerea de norme în actul adoptat.

Totodată, atenționăm că în textul alineatului se regăsesc articole care sînt abrogate prin Legea nr.277-XVI din 18.12.2008, cum ar fi: art.151 alin.(3); art.195; art.350.

- **la lit.c)**, atragem atenția că, în alineat se menționează articole ce au devenit desuete. Astfel, urmează a fi revăzut tot textul articolului vizat, deoarece, de exemplu trimiterile la art.75 alineatele doi, trei și patru; art.103/1 alineatul doi; art.105 alineat

doi; art.106; art.107/1 alineat doi; art.115/1, art.116 alineat doi; art.116/2; art.125 alineat doi; art.155/3; art.155/6; art.156; art.157; art.159/1; art.177 alineatele patru și cinci; art.185; art.189 alineatul doi, ș.a., și-au pierdut actualitatea prin expirarea termenului prevăzut la sancțiunile acestor articole.

- **la lit.f)**, cu referire la cuvântul „grațiere”, atenționăm că, proiectul de lege se referă doar la amnistie. Potrivit art.108 alin.(2) din Codul penal, grațierea se acordă de către Președintele Republicii Moldova în mod individual. Prin urmare, sugerăm excluderea acestuia din textul menționat.

7. La Art.10 alin.(2), atenționăm asupra lipsei unui mecanism care să stabilească concret cine este subiectul care informează, care este organul competent din statul de origine al cetățeanului străin care este absolvit de răspundere penală sau de pedeapsă penală ce trebuie informat, care va fi termenul și modalitatea acestuia.

Cu referire la Regulamentul pentru aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXV-a de la adoptarea Declarației de Independență a Republicii Moldova prevăzut la Anexa proiectului, considerăm că acesta trebuie exclus, deoarece art.272 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24.12.2004 stabilește modalitatea liberării condamnatului de executare a pedepsei în cazul amnistiei.

9. La art.13, semnalăm că, adoptarea proiectului de lege va avea implicații asupra surselor bugetare, iar potrivit art.131 alin.(4) din Constituție, orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern.

În concluzie, considerăm că proiectul de lege necesită a fi revizuit prin prisma obiecțiilor invocate, iar oportunitatea adoptării ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

Ex. T.Rotaru
Tel. 3-96

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**